

స.వెం. రమేశ్

తెలుగు నుడికి పర్యాయపదం అనటం అతిశయోక్తి కాదు. అనుక్షణం తెలుగు కోసం ఆరాటం చెందే మనిషి. ప్రతిచోటా తెలుగు కోసం పోరాడే యోధుడు. మారుమూల ప్రాంతాల నుండి తెలుగు ఆనవాళ్లను వెలికితీసే పరిశోధకుడు. తెలుగువారి జీవితాలను అద్భుతంగా చిత్రించిన కథకుడు. మనం నిత్యం వాడే సంస్కృత పదాలకు మారుగా తెలుగు పదాలను సూచించే 'పద' నిర్దేశకుడు.

పుట్టింది 1970లో తమిళనాడులో. మొదట్లో తెలుగు రాక పోయినా నేర్చుకుని మరీ భాష పై పట్టు సంపాదించాడు. తన భాష అవమానాలు పడటం సహించలేకపోయాడు. తిరుగు బాటుదారుడయ్యాడు. ఆ తిరుగుబాటు హోసూరులో మొదలయింది. అప్పట్నుంచి దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో తెలుగు భాష అమలుకోసం పోరాడుతూనే ఉన్నాడు. తెలుగుభాష వ్యాప్తి కోసం తమిళనాడు జిల్లాల్లో మారుమూల పల్లెల్లో తెలుగు మాట్లాడే కుటుంబాలకు తెలుగు అక్షరాలు నేర్పే పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నాడు.

ప్రళయ కావేరి అనబడే పులికాట్ సరస్సు ప్రాంతంతో పెన వేసుకున్న అపురూప జ్ఞాపకాలను 'ప్రళయకావేరి కథలు'గా మలిచాడు. అచ్చ తెలుగులో రాసిన మరో కథాసంపుటి 'కతల గంప', 'ఎల్లలు లేని తెలుగు' వ్యాససంపుటి, ఇప్పుడు ఈ 'తెలుగు నుడికట్టు.' 'మొరసనాడు కతలు', 'తోండనాడు కతలు' సంకలనాలకు సహ సంపాదకుడు.

తెలుగు నుడికట్టు

స.వెం. రమేశ్

తెలుగు సుడికట్టు

స.వెం. రమేశ్

డిట్రాయిట్ తెలుగు సాహితీసమితి

బ్లూమ్ఫీల్డ్ హిల్స్, మిషిగన్

TELUGU NUDIKATTU

Sa.Vem. Ramesh

Copyright

All rights on this book belongs to the author

First Edition: September, 2018

Publication

Detroit Telugu Literary Club

1659, Squirrel Valley Drive,
Bloomfield Hills, MI 48304 USA

Address in India

AG-2, Mathrusri Apts.,
Hyderguda, Hyderabad 500 029.

Cover Design

Akshara Creators

Copies available at

Visalandhra Publishing House, Vijayawada and its
Branches in Andhra Pradesh; **Navachetana Publishing
House**, Hydera-bad and its Branches in Telangana;
Navodaya Book House, Kachiguda, Hyderabad;
Ammanudi Telugu Monthly, Telanali.

Composed and designed at

Akshara Creators

AG-2, A-Block, Mathrusri Apts.,
Hyderguda, Hyderabad.

Ph: 91-40-2324 4088

Email: sakshara@gmail.com

Printed at

Charita Impressions,
Azamabad Industrial Area, Hyderabad.

Phones: 91-40-27678411

Price: Rs. 20. \$2

మా మాట

డిట్రాయిట్ తెలుగు సాహితీసమితి 2018 సెప్టెంబర్ 29-30 తేదీల్లో ఇరవై యేళ్ల పండగ జరుపుకుంటోంది. ఈ ఇరవై సంవత్సరాలుగా సంస్థ నిర్విఘ్నంగా కొనసాగడం కేవలం సభ్యుల క్రమశిక్షణ వల్లనే. చదివిన పుస్తకంపై వచ్చే అభిప్రాయ భేదాలు పుస్తకంపైనేగాని, రచయితపైన గానీ, విభేదించే సభ్యులపైన గానీ కాదనే దృఢమైన నమ్మకమే ఈ నిలకడకు ఆయువు. జీవితకాలంలో 20 సంవత్సరాలు ఒక తరం అనుకుంటే, డిట్రాయిట్ తెలుగు సాహితీసమితిలో కొత్త తరం ప్రారంభం కానుంది. నమ్మిన ఆశయాల్ని, పెంచుకున్న ఆశల్ని మననం చేసుకుంటూ వచ్చే కొత్త తరాన్ని ఆహ్వానించడానికే ఈ పండగ.

ఈ రెండు రోజుల పండగలో మూడు అంశాల మీద చర్చ జరపాలనుకున్నాం. 1) సాహితీసమితులు, 2) పుస్తక ప్రచురణలు, 3) తెలుగు ప్రామాణిక భాష. ఈ సందర్భానికి అనుగుణంగా ఉంటుందని స.వెం. రమేష్ రచించిన ఈ 'తెలుగు నుడికట్టు' పుస్తకాన్ని పాఠకుల ముందుకు తీసుకు వస్తున్నాం. రమేష్ ప్రతిపాదించిన ఈ అంశాలు అందరికీ ఆమోద యోగ్యం అయినా కాకపోయినా చర్చించాల్సిన అవసరమున్న మాట వాస్తవం.

తెలుగుభాష కోసం అనుక్షణం తపించే వ్యక్తి స.వెం. రమేష్. దేశమంతా తిరిగి తెలుగుభాష మూలాలను పట్టుకోవడంలో అతని చేసిన, చేస్తున్న కృషి మెచ్చతగింది. ఈ వ్యాసాలు 'అమ్మనుడి' మాసపత్రికలో 2017 మే, జూన్ నెలలో ప్రచురింపబడ్డాయి. వాటిని పుస్తకరూపంలోకి తీసుకు రావడానికి అనుమతిచ్చిన రచయిత స.వెం. రమేష్ కు, 'అమ్మనుడి' సంపాదకులు సామల రమేష్ బాబుగారికి కృతజ్ఞతలు.

డిట్రాయిట్ తెలుగు సాహితీసమితి ప్రచురణలు

1. మరోసారి గిడుగు	సం. చేకూరి రామారావు	2005
2. తెలంగాణ పోరాట కథలు	సం. వాసిరెడ్డి నవీన్	2005
3. గట్టు తెగిన చెరువు	ఆరి సీతారామయ్య	2005
4. కెన్యా టు కెన్యా	ఆరి సీతారామయ్య	2015
5. తెలుగులో సాహిత్య విమర్శ
కొన్ని ఆలోచనలు	డిటిఎల్సీ నిర్వహించిన
పోటీ వ్యాసాలు	2017
6. తెలుగు నుడికట్టు	స.వెం. రమేష్	2018

మునుపలుకు

పుడమి మీద ఉన్న పలు ఉసురులలో, మనిసి కూడా ఒక ఉసురే. మిగిలిన ఉసురులకు ఉన్నట్లే మనిసికి కూడా, కునుకూ ఆకలీ వెఱపూ కవతా వంటి చవి గోలులు ఉన్నాయి. ఇవి కాకుండా ఏ ఉసురుకూ లేని విడితలు కొన్ని మనిసికి మట్టుకే ఉన్నాయి. ఆ విడితలలో వంచమయినది నుడి. చాలా ఉసురులకు తలపులను పంచుకొనే చప్పుడులు ఉన్నాయి. అయితే అవి నిండయిన చప్పుడులు కావు, కొద్ది తలపులను వెలిపుచ్చే అఱపులూ కూతలూ మట్టుకే. అందుకే వాటిని నుడి అనలేము. పలు తలపోతలను వెలిపుచ్చుటకు పనికివస్తూ, తనదయిన కట్టడిని కలిగి ఉన్నదానినే నుడి అంటారు.

తెనుగు; తెలుగు

పుడమి మీద ఏడువేల నుడులు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ పదిపన్నెండు నుడి కూటువులుగా నెలకొని ఉన్నాయి. వీటిలో ఒకటి తెనుగు కూటువు. తెన్ అనే కుదురు నుండి పుట్టిన మాట తెనుగు. తెన్ (South) కడ ఎక్కువ నుడులు ఉండే కూటువు కాబట్టి దీని పేరు తెనుగు. దీనిని ద్రావిడ అనే పేరుతో పిలుస్తూ ఉంటారు. తెనుగు కూటువులో, తెలుగు, కన్నడం, తమిళం, మలయాళం, తుళు, కొడగు, కోత, తొద, బడుగ, ఇరుళ, కొరగ, గోండీ, కుయి, కువి, కుబీ, కొండ, మండ, పెంగో, ఇంది, కొలామీ, నాయికి, పరిజి, గదబ, కురుక్, మాల్తో, బ్రహుయి వంటి నుడులు ఉన్నాయి. పై నుడులు అన్నీ ఒక కుదురు నుండే పుట్టినాయి. కుదురు పేరే తెనుగు.

తెనుగు కూటువు, పుడమిలోని పాత కూటువులలో ఒకటి. శ్రీ||ము|| 4000 ఏండ్లనాటి పాతనుడి సుమేరియన్. ఇదే మిక్కిలి పాతనుడి అని కొందరి మాట. అయితే, సుమేరియన్ నుడిలో తెనుగు మాటలు కొన్ని కనపడుతున్నాయని కొంగొత్త అరయికలు చెబుతున్నాయి.

శ్రీ||ము|| 500 నాటి లాటిన్, శ్రీ||ము|| 800 నాటి గ్రీక్, శ్రీ||ము|| 3000 నాటి సంస్కృతం, శ్రీ||ము|| 3500 నాటి ఈజిప్టు, పాతచీనీ, శ్రీ||ము|| 4000 నాటి సుమేరియన్, వీటి అన్నిటి మీదా తెనుగు వెలుతురు పడిందని, తెనుగు కూటువు అప్పటికే గొప్ప మట్టుకు చేరినదనీ కొంగొత్త అరయికలు తెలియచేస్తున్నాయి.

తెనుగు కుదురు నుండి మొట్టమొదట చీలి విడివడిన నుడి - తెలుగు. శ్రీ||ము|| 1500 నాటికే తెలుగు విడివడిందని నుడి ఎనివదరుల మాట. అంటే తెలుగుకు 3,500 ఏండ్ల ఈడు.

నుడి ఎదుగుదల

నుడి ఎదుగుదలలో ఎనిమిది మట్టులను చూడవచ్చు. అవి వరుసగా 1. తొలిమట్టు 2. నెరవుమట్టు 3. కనుబడిమట్టు 4. కవరమట్టు 5. త్రోవమట్టు 6. ఏలుబడిమట్టు 7. ఎఱుకువమట్టు 8. కొనమట్టు.

1) తొలిమట్టు: నుడి మొట్టమొదట పొడకట్టినపుడు, కొద్దిమందికీ చిన్నతావుకూ నిలిచి ఉంటుంది. ఈ మట్టులో కొద్దిమాటలు మటుకే ఉంటాయి. వంపులు కూడా తక్కువగా ఉంటాయి. మచ్చు: తల.

2) నెరవుమట్టు: నుడి మెల్లమెల్లగా పెరుగుతూ తనతావునుండి పక్కతావులకు నెరవుకొంటూ పోవుట రెండవమట్టు. ఈమట్టులో కొత్తకొత్త ఉరువులు ఎదురుపడి, వాటికి కొత్త మాటలు పుడుతుంటాయి. వంపులు కూడా పెరుగుతాయి. మచ్చు: తల, తలకట్టు, తలపాగ, తలగడ, తలవాకిలి, తలపోటు, తలవంపు.

3) కనుబడిమట్టు: మొదటి రెండుమట్టులలోని నుడిగుంపులు తిండిని వెతుకుకొనే నిలమలో ఉంటాయి. ఆ నిలమను దాటి తిండిని కనుబడించే నిలమకు చేరుకొనటే ఈ మూడవమట్టు. ఎసరకలో దొరికిన రాయి, కొయ్య, ఎముక వంటి వాటినే కొద్దిగా తీర్చుకొని, పనిముట్టుగా పోటుముట్టుగా, మొదటి రెండుమట్టులవారు వాడుకొంటారు. కనుబడిమట్టుకు అవి సరిపోవు. కనుబడికి మెరుగయిన ముట్టులు ఎన్నెన్నో అక్కఱపడుతాయి. వాటిని అవనించుకొనాలె. ముట్టులకూ వాటితో చేసే పనులకూ కొత్తకొత్త పేర్లను పొందించుకోవాలె. అందుకే ఈ మట్టులో నుడి ఇబ్బడి ముబ్బడిగా పెరుగుతుంది. మచ్చు: తలపోయు, తలపోత, తలకట్టుచిట్టె, తలకట్టు తాడు, తలపు, తలకర్ర, తలకోడి, తలకాలువ, తలకొయ్య, తలకొఱివి, తలకొవ్వ,

తలకోల, తలగుంజ, తలచాటు, తలంటు, తలతిక్క, తలదాపు, తలదిమ్ము, తల నొప్పి, తలపండు, తలపాగరు, తలబరువు, తలబిరుసు, తలమనిసి, తలమునక, తలమాట, తలంబ్రాలు, తలరాత, తలారి, తలవర, తలలో నాలుక, తలకాచు, తలకుమించు, తలదన్ను....

4) కవరమట్టు: కనుబడిమట్టులో కనుబడులు ఎక్కువయి, నిలువ పెరిగి నపుడు, ఆ నిలువను అమ్ముట, లేనివాటిని కొనుట జరుగుతుంది. ఆ అమ్మకాలనూ కొనుగోలులనూ కలిపి కవరము అంటారు. ఈమట్టు నుడిగుంపు, కవరం కోసం ఎంతెంతో దవ్వులకు తిరుగుతూ ఉంటుంది. అందుకే నుడుల నడుమ ఇచ్చి పుచ్చుగోలు ఉంటుంది. నుడి మరిన్ని వంపులతో మఱితగా ఎదుగుతుంది. ఈమట్టులోనే నుడిగుంపు నగరమయం అవుతుంది. చదువులు పెరుగుతాయి. నుడి ఇక్కడి నుండి త్రోవ, ఏలుబడి, ఎఱుకువ మట్టులకు చేరుతుంది. ఈ మూడు మట్టులలో ముందు వెనుకలుగా దేనికయినా చేరుకొంటుంది నుడి.

5) త్రోవమట్టు: త్రోవకు చెందిన ఏరుపాటు, కట్టుపాటు, పాటిడి, తెలివిడి, మొక్కుబడి, చాగుబడి వంటివి అన్నీ కలిగి ఉండుట. ఈమట్టుకు ఎదిగిన నుడిని, ఆత్రోవను తొడరే వేఱే నుడులవారు కూడా వాడుతుంటారు. మచ్చు : పుడమిలోని ముస్లిముల అందరి మొక్కుబడి నుడిగా అరబిక్ ఉండుట. పెరుమాళు త్రోవను నమ్మేవారు అందరూ తమిళంను పాడుట. వీరశివ త్రోవను తొడరేవాళ్లు అందరూ కన్నడకఱదను చదవుట.

6) ఏలుబడిమట్టు: ఏలుబడికి చెందిన ఉత్తరువులూ చెక్కింపులూ రాతకోతలు అన్నీ నుడిలో నడిచి కొలువునుడిగా ఎదగుట. ఒక నుడి ఏలుబడి ఎంత వరకూ సాగుతుందో, ఆ తావులలో అంతా ఆ నుడి పరచుకొంటుంది. మచ్చు: ఇంగిలీసువారు ఏలిన తావులలో అంతా ఇంగిలీసు పఱచుకొనుట.

7) ఎఱుకువమట్టు: పలుతీరుల ఎఱుకువ అంతా నుడిలో పుట్టుట, లేదా నుడిలోనికి మార్పుకొనుట. మచ్చు: పాత ఇందియానాటి ఎఱుకువ సంసుక్రతులలో ఉండుట. కొంగొత్త ఎఱుకువ అంతా ఇంగిలీసులో దొరుకుట.

8) కొనమట్టు: అన్ని తావుల ఎఱుకువను అంతా తెలియచేయుట. అన్నీ నుడులకూ లేదా కొన్నినుడులకు పెననుడిగా ఆనునుడిగా మారుట. ఎక్కడ నుండి ఎటువంటి కొత్తమాట వచ్చినా, తన కుదురునుండే దానికి మాటను పుట్టించుకొనుట. ఇదీ నుడికి చెందిన కొనమట్టు. ఇంగిలీసు, పరాసు, చీనీ వంటి కొద్ది నుడులు మట్టుకే ఈ మట్టుకు చేరుకొని ఉన్నాయి. మననాడులోని హిందీ, తమిళం, ఈ మట్టుకు చేరుటకు పూనుకొంటున్నాయి.

తెలుగు నిలవరం

3500 ఏండ్ల కిందట తెనుగు కూటువు నుండి విడివడే నాటికే తెలుగు, మొదటి రెండుమట్టులనూ దాటింది. ఇప్పటివరకూ దొరికిన అనవాలులను పట్టి, రెండువేల ఏండ్ల కిందటే మూడవ మట్టును దాటి, నాలుగవమట్టుకు ఎదిగింది. ఆ తరువాత తెలుగు అడుగు ముందుకు పడలేదు, రెండువేల ఏండ్లుగా తెలుగునుడి ఆ నాలుగవ మట్టులోనే నిలిచిపోయింది.

ఒక నుడి ఎదుగుదలకు అడ్డు తగిలేవి ఎన్నో ఉంటాయి. తెలుగు దగ్గరకు వచ్చేసరికి దాని ఎదుగుదలకు తొట్టతొలుత అడ్డు తగిలింది త్రోవ.

ప్రాకృత పెత్తనం

రెండువేల మూడునూఱుల ఏండ్ల కిందటే తెలుగువారు ఏలుబడికి వచ్చినారని కోటలింగాల తవ్వకాలు తెలుపుతున్నాయి. దానికి కొద్దిగా ముందట బుద్ధత్రోవ తెలుగునేల మీదకు వచ్చింది. వస్తూ వస్తూ ఆ త్రోవనుడి అయిన ప్రాకృతాన్ని వెంట పెట్టుకొని వచ్చింది. బుద్ధుడు చూపిన త్రోవను తలకు ఎత్తుకొనింది తెలుగునేల. త్రోవతో పాటు ఆ త్రోవనుడి అయిన ప్రాకృతాన్ని కూడా మోసింది. ఏలుబడికి వచ్చినవారు కొలువునుడిగా ప్రాకృతాన్నే ఎంచుకొన్నారు. అంతకు ముందు తెలుగు నేలమీద, ఎఱుకువనుడిగా తెలుగు ఉండి ఉండవచ్చు. ఎందుకంటే అంతకు 1200 ఏండ్లకు ముందే తెలుగు పుట్టింది కనుక. తెలుగుకు తల్లి అయిన తెనుగు అప్పటికే గొప్ప నగరనుడిగా ఎదిగి ఉంది కనుక.

త్రోవనుడిగా వచ్చి, ఏలుబడినుడిగా కుదురుకొన్న ప్రాకృతం, ఎఱుకువనుడిగా కూడా తెలుగుకు తావు లేకుండా చేసింది. తెలుగు సాతవాహనుల, నానూఱు ఏండ్ల ఏలుబడి తఱిలో, తెలుగు అనవాలులు కొద్ది పేరులలో మట్టుకే నిలిచినాయి. తెలుగు నేలమీద గొప్ప గొప్ప రాతికట్టడాలూ నుడి చెక్కింపులూ వెలసినా, అవన్నీ ప్రాకృతపు జాడలుగా నిలిచినాయి. ఇదే నిలవరాన్ని సాతవాహనుల తరువాతి దొరలు కూడా కొనసాగించినారు. బుద్ధత్రోవకు మేవడి ఉండినంతవరకూ, అంటే దాదాపు అయిదాఱు నూఱుల ఏండ్లు, తెలుగునేల మీద ప్రాకృతానిదే చెల్లుబడి.

సంసుకృత పెత్తనం

పల్లవుల ఏలుబడి రాకతో బుద్ధత్రోవకూ ప్రాకృత నుడికీ అడ్డుకట్ట పడింది. పల్లవులు మినుకుత్రోవను తల కెత్తుకొన్నారు. మినుకునుడి అయిన సంసుకృతాన్ని కొలువు నుడిగా చేసుకొన్నారు. అప్పటివరకూ గుడి, బడి, ఏలుబడులలో పెత్తనం చేసిన ప్రాకృతానికి మారుగా సంసుకృత పెత్తనం మొదలయింది. ఇది మరికొన్ని నూరేండ్ల పాటు కొనసాగింది.

శ్రీ||త|| 6వ నూతేడు నుండి తెలుగునుడిలో రాతి చెక్కింపులు మొదలయి నాయి. శ్రీ||త|| 9వ నూతేడు నాటికే తెలుగు చెక్కింపులలో కొలువడితో కూడిన పాడికలు వచ్చినాయి. కానీ అప్పటికే సంసుక్రతం, తెలుగులోకి లోతుగా చొచ్చుకొని పోయింది. సంసుక్రతపు మాటలే గొప్పవి, తెలుగు మాటలు తక్కువవి అనే అనిపింపు వచ్చేసింది.

ఒక నుడి ఇంకొక నుడి నుండి మాటలను తీసుకొనవచ్చు, అయితే తన దగ్గర లేనివాటినే తీసుకొనాలె. కానీ తెలుగులో వాడుకలో ఉన్న ఎన్నో మాటలకు మారుగా పెఱనుడి మాటలు చొరపడినాయి. తెలుగులోకి మఱొక వింత చొరపాటు కూడా జరిగింది. ఒక నుడి మఱొక నుడి నుండి మాటలనే తీసుకొంటుంది కానీ చప్పుడులను తీసుకొనదు. తెలుగులోకి, సంసుక్రతపు మాటలే కాకుండా సంసుక్రతపు చప్పుడులూ, ఆ చప్పుడులకు కావలసిన వ్రాపాడలూ చొరపడినాయి. సంసుక్రతపు చప్పుడులే గొప్పవి అనీ, వాటిని తెలుగుతీరుతో పలికితే తప్పు అనీ, చాటింపులూ ఈసడింపులూ మొదలయినాయి. వాటికి ప్రక్రతులూ విక్రతులూ అనే పేరులను వాడుకలోకి తెచ్చినారు.

మన పొరుగు నుడులు అయిన తమిళ కన్నడాలకు, పెరుమాళు, శివత్రోవలు ఆనుగా నిలిచినాయి. తమిళానికి పెరుమాళు త్రోవలో మేవడి దొరికింది. తమిళం లోనికి సంసుక్రతపు మాటలు దూఱినా, సంసుక్రతపు చప్పుడులు దూఱలేదు.

11వ నూరేడు నుండి తెలుగుకు కొలువుకూటంలో చోటు దక్కి, ఏలుబడినుడి అయింది. అట్లా చోటు దక్కించుకొన్న తెలుగులో, తెలుగుతనం కంటే పెఱతనమే ఎక్కువ. డుమువులు వంటి కూరుపులతో సంసుక్రతపు మాటలే పెత్తనం చేసినాయి.

తరువాత ఉరుదు, ఒళంద, బుడతకీచు, పరాసునుడుల మాటలు మరిన్ని వచ్చి కలిసినాయి. అయితే అవి తమ చప్పుడులను దిగుమతి చేయలేదు (ఒక్క Fa అనే చప్పుడు తప్ప), తెలుగు చప్పుడులోనే ఒదిగినాయి.

ఒక నుడి గొప్పతనాన్ని తెలిపేది అందులోని అగవనికల లెక్క. తెలుగులో వేల అగవనికలు ఉన్నాయి. ఇన్ని అగవనికలు ఉన్న నుడులు చాలా అరుదు. తెలిసో తెలియకో అగవనికలను కూడా పోగొట్టుకొంటున్నాము. పెఱనికలకు పెఱమాటల రాక పెద్ద ముప్పు కాదు కానీ, అగవనికలకు పెఱమాటల రాక, నుడికి పెనుముప్పు. మచ్చులు:

తెలుగు	పెఱనుడి
అవు	నిరోదించు
ఒదవు	సిద్ధించు
దక్కు	ప్రాప్తించు

తిను	బోంచేయు
బెదిరించు	దబాయించు
మోపు	బనాయించు
మోగించు	బజాయించు
కాపాడు	బచాయించు

ఇప్పుడు ఇంగ్లీషు మాటల వెల్లువ వచ్చి, ఈ తీరు ఎక్కడవరకూ పోయిందంటే, 'అగు-చేయు' వంటి రెండుమాడు అగవనికలు మటుకే మిగిలే నిలవరం వచ్చేసింది. మచ్చులు : నడుచు-వాక్ చేయు, తోలు-డ్రైవ్ చేయు, ఉతుకు-వాష్ చేయు, కలుపు -మిక్స్ చేయు, దిగు-డౌన్ అగు, ఎండు- డ్రై అగు, మండు-ఫైర్ అగు...

రాచ ఏలుబడిని దాటి, మంది ఏలుబడికి చేరుకొన్నాము. తెలుగునుడి కోసమే ఒక విడినాడును ఏరుపరచుకొన్నాము. అయినా తెలుగు నిలవరం మారలేదు. 1970లలో తెలుగు పేరొలగం ఏరుపడినపుడు అయినా పెఱమాటల చొరపాటుకు అడ్డకట్ట వేయలేదు. పైగా, వెయ్యి ఏండ్ల తెలుగునానుడి ఎన్ని సంస్కృతపు మాటలను తెచ్చి పెట్టిందో, అంతకంటే ఎక్కువగానే ఆ పెఱమాటలను తెలుగులోనికి చొప్పించినారు పేరొలగంవారు.

ఇప్పుడు మరమయగింత పెరిగింది. కొంగొత్త పనిముట్టులు ఎన్నో వచ్చేసి నాయి. ఎసిది ఎఱుక బాగా పెరిగింది. మూలమయగింత తఱిలోకి చేరుకొన్నాము. రాబోవు నూఱు ఏండ్ల తఱిలో ఈ పుడమి మీద పదిపన్నెండు నుడులు మటుకే మిగలవచ్చు అని తెలివిపరుల మాట. ఇందియనాడులో అయితే, హిందీ నుడి ఒక్కటే కానీ, హిందీ వంగ తమిళ నుడులుకానీ మిగలవచ్చు అంటున్నారు. పేరనికలే కాదు అగవనికలు కూడా విరవిర కనుమఱుగు అవుతున్నది చూస్తున్నవారు, తెలుగు నిలుస్తుంది అని చెప్పలేరు కదా!

చేయవలసిన పనులు

తెలుగును కనుమఱుగు కానివ్వకుండా నిలుపుకొనాలె అంటే, తెలుగు తెలివి పరులు వెంటనే పనిచేయాలె. రాబోవు పదిఏండ్లు చాలా వంచవయినవి. ఈ పది ఏండ్లు గట్టిగా కింది పనులను చేయాలె.

1) అన్ని నుడులలోని ఎఱుకువను అంతా తెలుగులోనికి తెచ్చుకొనాలె. తెలుగును తెలుగు మాటలతోనే నేరుపాలె. తెలుగులో అక్కఱు లేకుండా ఉన్న పెఱ మాటలను తీసివేసి, తెలుగు మాటలతోనే బడి పొత్తాలనూ ఎసిదిపొత్తాలనూ తిరిగి రాయాలె. పొందించుటకు వీలుపడని అప్పుడు మటుకే పెఱనుడి మాటలను తీసుకో వాలె. అప్పుడు కూడా వాటిని తెలుగు చప్పుడుకు అనువుగా మారుచుకొని వాడాలె.

2) తెలుగును త్రోవనుడిగా చేయాలె. బుద్ధ, జిన, మినుకు, పెరుమాళు, శివ, క్రీస్తు, ఇస్లాం వంటి ఏ త్రోవవారు అయినా తమ వేడికోలులను, తెలుగులో చేసుకొనకలిగేటట్లు తెలుగునుడిని అవనించాలె.

3) తెలుగును ఏలుబడి నుడిగా చేయాలె. ఏలుబడి అంతా తెలుగులోనే జరుగునట్లు చూడాలె. దొరతనపు అగవిలులలో తెలుగే వినపడాలె, కనపడాలె. దొరతనాన్ని ఒప్పించి అయినా, వంచి అయినా ఈ పని జరుగునట్లు చూడాలె.

4) కొంగొత్త అరయికలు తెలుగులో జరుగునట్లు చూడాలె. తెలుగు నేలమీద ఎటువంటి ఎసిది అరయిక జరుగుతుందా అని అందరూ తమికోనేలా అన్ని అరుగులలోనూ పని జరుగాలె.

5) 2011 నాటికే 18 కోట్లమందితో, పుడమిమీద ఎక్కువమందికి తల్లి నుడిగా కలిగిన తొలి అయిదు నుడులలో తెలుగు ఒకటి అని చాటాలె. 3,500 ఏండ్ల తెలుగు మెలననూ, విందెమలల నుండి వానమామల వరకూ పరచుకొన్న తెలుగుతావునూ గురించి లోకానికి చాటాలె.

నుడికట్టునోయి

బడి, గుడి, ఏలుబడులలో, తెలుగును నిలిపే పనిలో పాలుపంచుకోవాలె అని వేసిన తొలి అడుగే ఈ తెలుగు నుడికట్టు నోయి. తెలుగు పిల్లలకు తెలుగులో నుడికట్టును చెప్పలేని నిలమలో ఉన్నాము. నుడికట్టు పేరుతో నేర్పుతున్నది ఎక్కువగా పెరనుడినే కానీ తెలుగును కాదు.

ఏ ఎసిదిని రాయాలెనన్నా ఎన్నో ఆనిమి మాటలు కావలసి వస్తాయి. ఆ ఆనిమి మాటలను పుట్టించుకొనుటలోనే నుడిచేవ బయటపడుతుంది. నుడి ఎసిదరులు, ఆనిమి మాటలకు రెండు తెలుగులు ఉండాలె అంటారు. అవి 1) విడమరచి చెప్పినట్లుగా కాకుండా చిఱుపలుకుగా ఉండాలె 2) తన నుండి మరిన్ని మాటల పుట్టుకకు తావు ఇచ్చేదిగా ఉండాలె. ఈ రెండు తెలుగులు తెలుగు మాటలకు లేవుకావున ఆనిమి మాటలకు తెలుగు పనికిరాదని పక్కకు పెడుతున్నారు. ఇది నిక్కంకాదు, తెలుగుకు ఆ చేవ ఉంది. తొంబయి తొమ్మిది నూఱుపాలు తెలుగు మాటలతోనే ఏ ఎసిదిని అయినా రాసుకొనవచ్చు అని నిక్కపఱుచుటకే ఈ నోయిని తెలుగుమాటలతో తెస్తున్నాను.

తెలుగుకోసం తల్లిడిల్లిన ఆదిబట్ల నారాయణదాసు, మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రి, బిగువు బంగారయ్యలను తలచుకొంటూ నుడికట్టులోనికి పోదాము.

తెలుగు నుడికట్టు

తావుతావుకూ కుదురుకుదురుకూ నోటినోటికీ మారే పలుకు తీరుకు వ్రాతలో ఒక కట్టుపాటు ఉండాలె. నిక్కముకు కట్టుపాటును ఏరుపఱచుకొని నుడి వుట్టదు. నోటి నుడువుకే కట్టుపాటును వ్రాసుకొంటాము. అయితే నోటిమాట, తఱతఱకీ తావుతావుకూ ఎంతో వేఱిమి కలిగి ఉంటుంది. వ్రాతలో ఈ పలుతనాన్ని అంతా చూపలేము. కతలూ పాటలూ వంటి నానుడి అల్లికలో తావుపలుకు తీరును చూపించ వచ్చు కానీ, బడిపాత్తాలలో ఎసిదినోయిలలో ఉండేనుడికి ఒక కట్టుపాటు ఉండాలె. అప్పుడే అది అన్ని తావుల వారికీ చెందుతుంది. ఆ వ్రాత కట్టుపాటును తెలుపునదే నుడికట్టు.

1. నుడిపాయలు

నుడిలో అయిదు తీరుల మాటలు ఉంటాయి. వీటిని నుడిపాయలు అంటారు. అవి వరుసగా; పేరనిక, మఱుపేరనిక, అగవనిక, ఓజనిక, బిగువనిక.

1.1) పేరులను తెలుపునది పేరనిక. ఇది నాలుగు తీరులు.

- అ) గుఱిపేరు: సుబ్బమ్మ, పోచయ్య, కంచి
- ఆ) గుమిపేరు: బడి, మేక, పండు
- ఇ) ఓజపేరు: చిన్న, పెద్ద, పిఱికి
- ఈ) పనిపేరు: చదువు, వెలుగు

1.2) పేరుకు మారుగా వాడునది మఱు పేరనిక: నేను, మేము, మనము, నువ్వు, మీరు, అతడు, ఆమె, అది, వారు.

1.3) పనిని తెలుపునది అగవనిక, ఇది నాలుగు తీరులు.

- అ) చేబడి అగవు: చేబడితో ఉండునది.
మచ్చు: ఎల్లయ్య బర్రెను మేపెను (బర్రె ఇక్కడ చేబడి)
- ఆ) చేబడమి అగవు : చేబడి లేనిది
మచ్చు: మల్లి పరుగెత్తెను
- ఇ) నిండు అగవు: చేసెను, తినెను
- ఈ) కొఱ అగవు: చేసి, తిని

1.4) ఓజను తెలుపునది ఓజనిక. ఇది తొమ్మిది తీరులు.

- అ) గుఱితోడు ఓజ: చిన్నయ్య అతడు
- ఆ) గుమితోడు ఓజ: కుమ్మరి కులం
- ఇ) అగవుతోడు ఓజ: వచ్చు పిల్లవాడు

- ఈ) ఓజతోడు ఓజ: నల్లని పాప
 ఉ) అంకెతోడు ఓజ: ఏడు చేపలు
 ఊ) ఉరువుతోడు ఓజ: తెలివిపఱుడు
 ఎ) అణకువ ఓజ: తిక్కన ప్రెగ్గడ
 ఏ) అగవు ఓజ: మెల్లగా నడిచెను
 ఐ) అగవుట్టు ఓజ: చెప్పిన మాట

1.5) మాఱువుకు లోనుకాకుండా బిగువుగా ఉండునది బిగువనిక. ఇది రెండు తీరులు.

- అ) పుట్టుబిగువు: పుట్టుకతోనే బిగువు.
 మచ్చు: మిక్కిలి, ఊరక
 ఆ) పెట్టుబిగువు: నుడికట్టు వలన ఏరుపడునది.
 మచ్చు: చదివి, తినక

2. కూరుపులు

తేటతెల్లంగా నుడుగు ఏరుపడుటకు, మాటల వరుస నడుమన వాడే వాటిని కూరుపులు అంటారు. తెలుగు కూరుపులు ఏడు పెడలుగా ఉంటాయి.

కూరుపు	పెడ
డు-ము-వు-లు	తొలిపెడ
ని-ను-ల-కూర్చి-గుఱించి	రెండవపెడ
చేత-చే-తోడ-తో	మూడవపెడ
కొఱకు-కై-కోసం	నాలుగవపెడ
వలన-కంటె-పట్టి	అయిదవపెడ
కి-కు-యొక్క-లో-లోపల	ఆరవపెడ
అందు-న	ఏడవపెడ
ఓ-ఓయి-ఓరి-ఓసీ	పిలుపుపెడ

3. అంకె అనికలు

అంకెను తెలిపేవి అంకె అనికలు. ఇవి నాలుగు తీరులు.

3.1) ఒక ఉరువును కానీ ఒక ఉసురును కానీ తెలియచేయునది ఒక్కనిక.

మచ్చులు : ఎద్దు, కడవ

3.2) ఒకటికి మించిన ఉరువులను కానీ ఉసురులను కానీ తెలియచేయునది పెక్కనిక.

మచ్చులు : ఎద్దులు, కడవలు

3.3) ఎల్లప్పుడూ ఒక్కనికలుగానే ఉండునవి ఎల్ల ఒక్కనికలు.

అ) పైరు పేరులు: కంది, వరి, పెసర

ఆ) వంట సరకులు: ఉప్పు, చమురు, చక్కెర

ఇ) లోహములు: ఇత్తడి, ఇనుము, వెండి

ఈ) ఓజ పేరులు: ఎరువు, నలుపు

3.4) ఎల్లప్పుడూ పెక్కనికలుగానే ఉండునవి ఎల్ల పెక్కనికలు.

అ) గుణముల పేరులు: పెసలు, రాగులు, వడ్లు

ఆ) ఆటల పేరులు: అచ్చనగాయలు, ఓమనగుంటలు

ఇ) ఊటల పేరులు: నీరు, పాలు, చల్ల

4. పుట్టులు

పుట్టుక తీరును తెలుపునవి పుట్టులు. ఇవి మూడు తీరులు.

4.1) పెంటిపుట్టు: ఆడువారిని తెలుపునది = మంగ, రుద్రము

4.2) పోతుపుట్టు: మగవారిని తెలుపునది = వేమన, అన్నమయ్య

4.3) పేడిపుట్టు: పై రెండు వగలలోనూ చేరనివి. ఇవి రెండు తీరులు; ఉసురు ఉన్నవి (చిలుక, మేక) ఉసురు లేనివి (కొండ, రాయి)

5. నుడుగులు

నిండు అయిన తెల్లమును ఇచ్చు మాటల వరుసను నుడుగు అంటారు. నుడుగులు నాలుగు తీరులు.

5.1) నిండు నుడుగు: నిండు అగవుతో కూడిన నుడుగు

మచ్చు: ఆదెయ్య చెప్పులు కుట్టెను

5.2) నిడువు నుడుగు: పలు కొఱ అగవులు కలిగి, ఒక నిండు అగవుతో ముగిసే నుడుగు

మచ్చు: పొన్నమ్మ కూడు తిని, బడికి పోయి, బాగా చదివినది

5.3) అడ్డగింత నుడుగు: మాటలాడునపుడు ఒక నుడుగుకు నడుమన వచ్చు ఇంకొక నుడుగు.

మచ్చు: కాంతమ్మ వంట చేయుట నేరుచుకొంటున్నపుడు- అప్పటికి

ఇంకా కాంతమ్మకు పెండ్లి కాలేదు -కందిపప్పు వెల బాగా తక్కువ.

5.4) పెన్నుడుగు: పై నుడుగులు అన్నీ కలసిన పెద్ద నుడుగు.

6. తఱి అనిక

జరిగిపోయిన, జరుగుతున్న, జరుగబోవు వాటిని తెలుపునవి తఱి అనికలు.

6.1) కడతఱి: గడచిపోయిన తఱిని తెలుపునది.

- 6.2) నడతఱి: నడుచుచున్న తఱిని తెలుపునది.
 6.5) మీదుతఱి: జరుగబోవు తఱిని తెలుపునది.
 6.4) పాటితఱి: పాటిగా జరుగు పనులను తెలుపునది.
 మచ్చు: గాలి వీచును, పొద్దు పుట్టును

7. మాసి అనిక

- 7.1) తొలిమాసి: తనను గుఱించి తెలుపునది. నేను, మేము
 7.2) మలిమాసి: ఎదుటివారిని గుఱించి తెలుపునది. నువ్వు, మీరు
 7.3) ఎడమాసి: ఎడంగా ఉన్నవారిని గుఱించి తెలుపునది. అతఱు, ఆమె

8. చేతరి, చేబడి, చేత

తెలుగు నుడుగులందు మాటలు, చేతరి చేబడి చేత వరుసలో ఉంటాయి. చేతరి తొలిపెడనందు, చేబడి రెండవ పెడనందు ఉంటాయి.

- 8.1) చేతరి: పనిని చేయువాడు/చేయునది.
 8.2) చేబడి: పని పంటను చవికొనువాడు/చవికొనునది.
 8.3) చేత: పనిని తెలియచేయునది.

మచ్చు: తిమ్మక్క రామన్నను తిట్టెను. తిమ్మక్క : చేతరి, రామన్న : చేబడి, తిట్టెను: చేత

9. కలయిక

రెండు మాటలు ఒకదానితో ఒకటి కలసిపోయి, ఒకేమాటగా ఏరుపడుటను కలయిక అంటారు. తెలుగులో ఇరువయి వరకూ కలయికలు ఉన్నాయి. ఒక కలయిక యొక్క కట్టుపాటును చెప్ప నుడుగును కట్టడ అనీ, కట్టడను తేటతెల్లము చేయు దానిని తెల్లము అంటారు.

- 9.1) అత్తు కలయిక:- కట్టడ: అత్తునకు కలయిక పలువు.

తెల్లము: మొదటి మాట చివరన ఉండు 'అ' కారమునకు, రెండవ మాట మొదటి ఉసురు కలసినపుడు కలయిక పలుతీరులుగా ఉండును.

మచ్చులు:

- అ) ఎప్పటికీ వచ్చుట = రామ+అయ్య : రామయ్య
 ఆ) అరమరగా వచ్చుట = మేన+అత్త : మేనత్త లేదా మేనయత్త
 ఇ) రాకుండట = వెల+అలు : వెలయాలు

ఈ) వేఱు తీరులో వచ్చుట = వచ్చిన+వాడు : వచ్చినాడు

- 9.2) ఇత్తు కలయిక:- కట్టడ: ఇత్తునకు కలయిక అరమర

తెల్లము: మొదటిమాట చివరి 'ఇ' కారమునకు, కలయిక జరుగవచ్చు జరుగకపోవచ్చు.

మచ్చు: ఏమి+అంటివి=ఏమంటివి లేదా ఏమియంటివి

9.3) ఉత్తు కలయిక:- కట్టడ: ఉత్తునకు కలయిక కడ్డాయము.

తెల్లము: మొదటిమాట చివరి 'ఉ' కారమునకు కలయిక తప్పక జరుగును.

మచ్చు: కుంకుడు+అకు : కుంకుడాకు

9.4) య రాక కలయిక:-కట్టడ: కలయిక లేనిచోట చేరుసురుకు య రాకగు.

తెల్లము: కలయిక జరుగునపుడు రెండవ మాటలోని ఉసురుకు 'య' వచ్చి చేరును.

మచ్చు: నా + ఎదుట : నా యెదుట

9.5) పు దూఱు కలయిక: కట్టడ: పొందికన, 'ము' వ్రాయికి 'పు' మాఱగు.

తెల్లము : పొందిక అంటికలో మొదటిమాట చివరన ఉన్న 'ము' వ్రాయికి మాలుగా 'పు' దూఱును.

మచ్చు: చుట్టము +చూపు :చుట్టపుచూపు

9.6) ఇబ్బడి కలయిక:- కట్టడ: ఉసురునకు ఇబ్బడి చేరునపుడు కలయిక తఱచుగా అగు.

తెల్లము: ఒకమాటను రెండుసారులు పలికినపుడు రెండవదానిని ఇబ్బడి అంటారు. మొదటిమాట చివరి ఉసురునకు ఇబ్బడి చేరిన కలయిక జరుగును.

మచ్చు: ఇల్లు+ఇల్లు =ఇల్లిల్లు

9.7) ఇబ్బడి ఇరుటకార కలయిక:- కట్టడ: ఇబ్బడి చేరికతో తొలిమాట కడవ్రాయి ఇరుటకారమగు.

తెల్లము: ఇబ్బడి చేరునపుడు, తొలిమాటలోని చివరి వ్రాలు అన్నీ 'ట్ట'గా మారును.

మచ్చు: పగలు+పగలు=పట్టపగలు

9.8) గసడదవ దూఱు కలయిక: కట్టడ: తొలిపెడమీది కఱకులకు, గసడదవలు పలువుగా అగు.

తెల్లము: కఱకులు అంటే 'క చ ట త ప' అనే అయిదువ్రాలు. తొలిపెడ మీది కఱకులకు మారుగా గ స డ ద వలు వరుసగా వచ్చును.

మచ్చు: వాడు + కొట్టె= వాడుగొట్టె, పని +చెప్పు = పనిసెప్పు, నీవు + టక్కరివి = నీవుడక్కరివి, నిక్కము +తెలిసి = నిక్కముదెలిసి, చిన్న+పోయి = చిన్నవోయి

9.9) మూండ్లు కలయిక:- 1. కట్టడ: ఆ ఈ ఏ లను మూండ్లు అందురు

2. మూండ్లమీది ఒంటిమెయి, జంటమెయి అగు.

3. జంటమెయి అగునపుడు ముందరి పొడవుసురు పొట్టిదగు.

మచ్చు: ఈ+చోట = ఇచ్చోట

ఏ+కడ = ఎక్కడ

9.10) రు రాక కలయిక:- కట్టడ: పొందికన కొన్ని మాటలకు 'అలు' చేరునపుడు 'రు' వచ్చు.

మచ్చు: పేద + అలు = పేదరాలు, బాలెంత+అలు = బాలెంతరాలు

9.11) వెలితి కలయిక:- 1. కట్టడ: ప్రాతల తొలి ఉసురు మీది వ్రాలుకెల్ల వెలితి అగు.

తెల్లము: ప్రాత లేత మొదలయిన మాటల మొదటి ఉసురు మీద ఉన్న అన్ని వ్రాలకూ వెలితి వచ్చును.

మచ్చు: ప్రాత + ఇల్లు = ప్రాయిల్లు, లేత+నగవు = లేనగవు

2. కట్టడ: క్రొత్తకు, తొలికట్టడ మిగులుకు కొన్ని యెడల 'న్' రాక, కొన్ని యెడల మీదిమెయికి కవ వచ్చు.

తెల్లము: క్రొత్త అనే మాటకు, తొలికట్టడచే పొగా మిగిలిన మొదటి వ్రాయికి కొన్ని చోట్ల 'న్' వచ్చును, కొన్నిచోట్ల మీది మెయికి కవ వచ్చును.

మచ్చు: క్రొత్త + చాయ = క్రొంజాయ, క్రొత్త+నన : క్రొన్నన

9.12. పడుల కలయిక: 1. కట్టడ: పడు వంటివి చేరునపుడు, ముకారము తొలగవచ్చు లేదా నిండుసున్నగ మారవచ్చు.

మచ్చు: ఆత్రము + పడు = ఆత్రపడు లేదా ఆత్రంపడు

2. కట్టడ: మలిమాసి ముకారమునకు మెయిచేరిన, వెలితి అరమర.

తెల్లము: మలిమాసి 'ము' కు మెయిచేరిన, 'ము' తొలగవచ్చు ఉండవచ్చు.

మచ్చు: చూడుము+నన్ను = చూడుమునన్ను లేదా చూడునన్ను

9.13. ఇరుటకార కలయిక: కట్టడ : కుఱు, చిఱు, కడు, నడు, నిడు చప్పుడుల ఱడలకు, ఉసురు చేరునపుడు ఇరు టకారమగు.

మచ్చు: చిఱు + ఎలుక = చిఱైలుక, నడు+ఇల్లు = నట్టిల్లు

9.14. టు రాక కలయిక:- 1. కట్టడ: పొందికన ఉత్తునకు ఉసురు చేరునపుడు 'టు' వచ్చును.

మచ్చు: నిగ్గు + అద్దము = నిగ్గుటద్దము.

2. కట్టడ: పొందికన 'పేరు' వంటి చప్పుడులకు ఉసురు చేరునపుడు 'టు' అరమరగ వచ్చును.

మచ్చు: చిగురు+ఆకు: చిగురుటాకు లేదా చిగురాకు

9.15. ప దూఱు కలయిక:- కట్టడ: నాము వంటి మాటల ముకారమునకు మాఱు పకారము వచ్చు.

మచ్చు: నాము+చేను = నాపచేను, జనుము+నార = జనుపనార

9.16. దు రాక కలయిక:- కట్టడ: నీ, నా, తన, చప్పుడులకు రెండవమాట చేరునపుడు 'దు' రావచ్చు.

మచ్చు: నా+బ్రతుకు = నాదుబ్రతుకు, నీ+బలిమి = నీదుబలిమి

9.17. లు ల న ల కలయిక:- కట్టడ: లు ల నలు చేరునపుడు, ముకారము వెలితి, ముందు ఉసురు ఈడుపు అరమరగ అగును.

మచ్చు: నిక్కము+లు = నిక్కాలు లేదా నిక్కములు, కాలము+న = కాలాన లేదా కాలమున

9.18. డు వెలితి కలయిక:- 1. కట్టడ: మూడుకు మాట చేరునపుడు, డు కారము వెలితి పడి, మీది మెయి కవ అగును.

2. కట్టడ: కవమెయి అగునపుడు, ముందరి పొడవు ఉసురు పొట్టిదగు.

మచ్చు: మూడు+లోకములు = మూల్లోకములు = ముల్లోకములు, మూడు+మాఱు = మూమాఱు, ముమ్మాఱు

9.19. చేరువుసురు కలయిక: కట్టడ: చేరువు చేరునపుడు అన్ని ఉసురులకూ కలయిక అగు. తెల్లము: మాటకాని దానిని చేరువు అంటారు. చేరువు తొలి వ్రాయి ఉసురుగా ఉంటే, అన్నీ ఉసురులతోనూ కలియును.

మచ్చు: మూర+ఎడు = మూరెడు, కందు+ఎన = కందెన

10. అంటిక

చేవ కలిగిన మాటలు పక్కపక్కన అంటుకొని ఒకమాటగా అగుటే అంటిక. అంటిక తెల్లమును విడమరచి చెప్పనది విడమరపు. అంటిక చేయునపుడు మొదటి మాటన ఉన్న కూరుపు వెలితిపడును.

10.1. వెనునొడి అంటిక: వెనుకమాట వంచముగా ఉండునది వెనునొడి అంటిక. పెడలను పట్టి ఇవి ఏడు తీరులు. 'నన్'తో కలిసి ఎనిమిది.

అంటిక	మచ్చు	విడమరుపు
అ. తొలివెన్నొడి అంటిక	పూర్వకాయము	పూర్వము కాయము
ఆ. రెండవ వెన్నొడి అంటిక	నెలతాలుపు	నెలను తాలుపు
ఇ. మూడవ వెన్నొడి అంటిక	చేనేత	చేతితో నేత
ఈ. నాలుగవ వెన్నొడి అంటిక	అమ్మాయిలబడి	అమ్మాయిల కొఱకు బడి
ఉ. అయిదవ వెన్నొడి అంటిక	దోమలబెడద	దోమల వలన బెడద
ఊ. ఆరవ వెన్నొడి అంటిక	చెఱువుకట్ట	చెఱువు యొక్క కట్ట
ఎ. ఏడవ వెన్నొడి అంటిక	కంటినీరు	కంటి యందలి నీరు
ఏ. నన్ వెన్నొడి అంటిక	అన్యాయము	న్యాయము కానిది

10.2. పౌందిక అంటిక: ఓజకూ పేరుకూ పౌందిక కలిగించునది పౌందిక అంటిక. ఇవి ఏడుతీరులు.

- అ. మునుమాట ఓజంటిక: ఓజ మునుమాటగా ఉండును. తొలిపలుకు = తొలిది అయిన పలుకు
- ఆ. వెనుమాట ఓజంటిక: ఓజ వెనుక మాటగా ఉండును. వేమనయోగి = యోగి అయిన వేమన
- ఇ. ఇరుమాట ఓజంటిక: రెండు మాటలూ ఓజగా ఉండును. సుకుమార సుందరము = సుకుమారము సుందరము
- ఈ. మునుమాట పౌలికంటిక: పౌలిక మునుమాటగా ఉండును. పూమేను = పూవువంటి మేను
- ఉ. వెనుమాట పౌలికంటిక: పౌలిక వెనుకమాటగా ఉండును. మహిళామణి = మణివంటి మహిళ
- ఊ. మునుమాట పేరంటిక = పేరు మునుమాటగా ఉండును. తెలుగునుడి = తెలుగు అనే పేరుగల నుడి
- ఎ. సరిసాటి అంటిక: పోలువు, పోలుపులు సరిసాటిగా ఉండును. పుడమితల్లి = పుడమియే తల్లి

10.3. రెట్ట అంటిక: రెండు మాటలూ వంచమయినవిగా ఉండునది. మచ్చు: అన్నదమ్ములు = అన్న తమ్ముడు, ఆలుమగలు = ఆలు మగడు

10.4. ఎన్నిక అంటిక: అంకెమాట ఓజగా ముందు ఉండునది.
మచ్చు: ఏడుచేపలు = ఏడు అయిన చేపలు, ఎనిమిదవ వింత = ఎనిమిదవది అయిన వింత

10.5. వియ్యపు అంటిక = రెండు మాటల నడుమ వియ్యము కలిగినది. మచ్చు: కలువకంటి = కలువలవంటి కనులు కలది, చెఱకు విలుకాడు = చెఱకునే విల్లుగా కలవాడు. మఱొక రెండు తీరుల వియ్యపు అంటికలు ఉన్నాయి.

అ) ఇరు అంకెల వియ్యపంటిక: అంటికలోన రెండు మాటలూ అంకెలనే తెలుపును.

మచ్చు: మూడు నూతులు = మూడయిన నూతులు, వేలవేలు = వేలయిన వేలు

ఆ) సహ మునుమాట వియ్యపంటిక: సహ అనే మాట మునుమాటగా ఉండునది.

మచ్చు: సాకారము = ఆకారముతో కూడినది

10.6. బిగువు అంటిక: బిగువు మునుమాటగా ఉండునది.

మచ్చు: విజ్ఞానము = వి జ్ఞానము,
నిరాడంబరము = నిర్ ఆడంబరము

11. సంసక్రుతపు కలయికలు

ఇవి తెలుగునుడికి అక్కట లేనివి. కానీ వెయ్యి ఏండ్ల తెలుగు నానుడిలో సంసుక్రుతపు మాటలు కొల్లలుగా వచ్చి చేరినాయి. ఆ మాటల తెలివిడి కోసం మటుకే ఇవి అక్కటపడుతాయి.

11.1. నిడుపు కలయిక:- కట్టడ: పొట్టి ఉసురులకు అవే ఉసురులు చేరునపుడు నిడుపు వచ్చును.

మచ్చు: విమాన + ఆశ్రయము = విమానాశ్రయము
కవి+ఇంద్రుడు = కవీంద్రుడు

11.2. అలుడి కలయిక:- కట్టడ: అకారమునకు ఇ ఉ ఋ లు చేరునపుడు, ఏ ఓ అర్ లు వచ్చును.

మచ్చు: దేవ+ఇంద్ర = దేవేంద్ర
అరుణ+ఉదయము = అరుణోదయము

11.3. పెంపు కలయిక:- కట్టడ: అకారమునకు ఏ ఐలు చేరునపుడు ఐ కారము, ఓ ఔలు చేరునపుడు ఔ కారము వచ్చును.

మచ్చు: ఏక+ఏక = ఏకైక పరమ + ఔషధము = పరమౌషధము

11.4. య వ దూఱు కలయిక:- 1. కట్టడ: ఇ కారమునకు వేఱు ఉసురు చేరునపుడు 'య' వచ్చును.

మచ్చు: ప్రతి+ఉత్తరము = ప్రత్యుత్తరము
2. కట్టడ: ఉ కారమునకు వేఱు ఉసురు చేరునపుడు 'వ' వచ్చును.

మచ్చు: అణు+అస్త్రం = అణ్వుస్త్రం

11.5. ముక్కువు కలయిక:- కట్టడ: క చ ట త ప లకు, ముక్కువులు చేరునపుడు, ఆ గుమి ముక్కువులే దూఱును (ముక్కువులు : జ ఇ ణ న మ)

మచ్చు: వాక్+మయము = వాఙ్మయము
జగత్+నాదుడు = జగన్నాదుడు

11.6. సత శచ కలయిక : కట్టడ: 'స త' లకు 'శ చ'లు చేరిన 'శ చ' లే వచ్చును.

మచ్చు: మనస్+చలనము = మనశ్చలనము
సత్+చరిత్ర = సచ్చరిత్ర

11.7. నునుపు కలయిక:- కట్టడ: కఱుకులకు ఉసురులయినా నునుపు లయినా య ర వ లయినా చేరునపుడు, నునుపులే వచ్చును.

మచ్చు: వాక్+అదిపతి = వాగదిపతి
సత్+గతి = సద్గతి, సత్+వినయము = సద్వినయము

తెలుగు మాటలకు పెఱనుడి తెల్లములు

1. అంకె అనిక	వచనం (Number)
2. అంకెతోడు ఓజ	సంఖ్యాప్రయుక్త విశేషణం
3. అంటిక	సమాసం (Compound)
4. అగవుట్టు ఓజ	క్రియాజన్య విశేషణం
5. అగవనిక = అగవు+అను+ఇక	క్రియావాచకం (Verb)
6. అగవిలు = అగవు+ఇలు	కార్యాలయం
7. అగవు ఓజ	క్రియా విశేషణం
8. అగవుతోడు ఓజ	క్రియాప్రయుక్త విశేషణం
9. అడ్డగింత నుడుగు	అవాంతర వాక్యం
10. అణకువ ఓజ	విధేయ విశేషణం
11. అరమర	సందేహం
12. అరయిక	పరిశోధన
13. అవనించు	సిద్ధపరచు
14. ఆనిమి మాట	సాంకేతిక పదం
15. ఆనునుడి	ఆధారభాష
16. ఆలుడి కలయిక	గుణసంధి
17. ఇబ్బడి	ఆమ్రేడితం
18. ఇరు అంకెల వియ్యవంటిక	సంఖ్యోభయపద బహువ్రీహి సమాసం
19. ఇరుమాట ఓజంటిక	విశేషోభయపద కర్మధారయ సమాసం
20. ఈడువు	దీర్ఘం
21. ఈరువుతోడు ఓజ	ద్రవ్యప్రయుక్త విశేషణం
22. ఈసురు	ప్రాణి, అచ్చు
23. ఈటలు	ద్రవాలు
24. ఎడమాసి	ప్రథమ పురుష (Third Person)
25. ఎన్నిక అంటిక	ద్విగు సమాసం
26. ఎఱకువ	విజ్ఞానం
27. ఎల్ల ఒక్కనిక	నిత్యైక వచనం
28. ఎల్ల పెక్కనిక	నిత్య బహువచనం
29. ఎసరక	ప్రకృతి
30. ఎసిదరి	శాస్త్రవేత్త
31. ఎసిది ఎఱుక	శాస్త్ర విజ్ఞానం
32. ఎసిదినోయి	శాస్త్ర గ్రంథం

33.	ఏరుపాటు	నియమం
34.	ఒంటిమెయి	అసంయుక్త హల్లు
35.	ఒక్కనిక	ఏకవచనం (Singular Number)
37.	ఓజ	గుణం
38.	ఓజతోడు ఓజ	గుణప్రయుక్త విశేషణం
39.	ఓజనిక	విశేషణం (Adjective)
40.	ఓజపేరు	గుణనామవాచకం (Abstract Noun)
41.	కట్టడ	సూత్రం (Rule)
42.	కట్టుపాటు	నిబంధన
43.	కడతఱి	భూతకాలం (Past Tense)
44.	కడ్డాయం	తప్పనిసరి
45.	కనుబడి	ఉత్పత్తి
46.	కఱకు	పరుషం
47.	కఱద	వచనం
48.	కలయిక	సంధి
49.	కవ	ద్విత్వం
50.	కవత	మైథునం
51.	కవరం	వ్యాపారం
52.	కుదురు	కులం, మూలం
53.	కూరువు	ప్రత్యయం (Affix)
54.	కొఱఅగవు	అసమాపక క్రియ (Infinitive Verb)
55.	కొలువడి	చందస్సు
56.	కొలువు	సభ
57.	గుమితోడు ఓజ	జాతిప్రయుక్త విశేషణం
58.	గుమి పేరు	జాతి నామవాచకం (Collective Noun)
59.	గుఱితోడు ఓజ	సంజ్ఞాప్రయుక్త విశేషణం
60.	గుఱిపేరు	సంజ్ఞా నామవాచకం (Proper Noun)
61.	గుఱుములు	ధాన్యాలు
62.	చాగుబడి	పూజ
63.	చేత	క్రియ (Predicate)

64.	చేతరి	కర్త (Subject)
65.	చేబడమి అగవు	అకర్మక క్రియ (Intransitive Verb)
66.	చేబడి	కర్మ (object)
67.	చేబడి అగవు	సకర్మక క్రియ (Transitive Verb)
68.	జంటమెయి	దిత్వహల్లు
69.	తఱి	కాలం (Time)
70.	తఱి అనిక	కాలం (Tense)
71.	తెలివిడి	జ్ఞానం
72.	తొడరు	అనుసరించు
73.	తొలిమాసి	ఉత్తమ పురుష (First Person)
74.	త్రోవ	మతం
75.	దూఱు	ఆదేశం
76.	దొరతనం	ప్రభుత్వం
77.	నడతఱి	వర్తమాన కాలం (Present Tense)
78.	నానుడి	సాహిత్యం
79.	నిండు అగవు	సమాపక క్రియ (Finite Verb)
80.	నిండు నుడుగు	సంపూర్ణ వాక్యం
81.	నిడుపు కలయిక	సవర్ణదీర్ఘ సంధి
82.	నిడుపు నుడుగు	సంక్లిష్ట వాక్యం
83.	నిలమ	స్థితి
84.	నిలవరం	పరిస్థితి
85.	నుడికట్టు	వ్యాకరణం
86.	నుడిపాయలు	భాషాభాగాలు (Parts of Speech)
87.	నుడుగు	వాక్యం (Sentence)
88.	నునుపు కలయిక	జస్వనసంధి
89.	నెరవు	వ్యాప్తి
90.	నోయి	గ్రంథం
91.	పనిపేరు	క్రియా నామవాచకం (Verbal Noun)
92.	పరాసు	ప్రాస్న
93.	పలుతనం	వైవిధ్యం
94.	పలువు	బహుళం

95.	పాటిడి	ఆచారం
96.	పాటితఱి	తద్దర్మకాలం (Aorist)
97.	పుట్టుబిగువు	ప్రతిసదోక్తావ్యయం
98.	పుట్టులు	లింగాలు (Gender)
99.	పెంటిపుట్టు	మహతీవాచకం (Feminine Gender)
100.	పెంపు కలయిక	వృద్ధి సంధి
101.	పెక్కనిక	బహువచనం (Plural Number)
102.	పెట్టుబిగువు	లాక్షణికావ్యయం
103.	పెడ	విభక్తి (Case)
104.	పెననుడి	అనుసంధాన భాష
105.	పెన్నుడుగు	మహావాక్యం
106.	పెరుమాళు	విష్టవు
107.	పేడిపుట్టు	అమహద్వాచకం (Neuter Gender)
108.	పేరనిక = పేరు+అనిక	నామవాచకం (Noun)
109.	పేరోలగం	అకాడెమి
110.	పొందిక అంటిక	కర్మధారయ సమాసం (Appostitional Compound)
111.	పొడపుసురు	దీర్ఘాచ్ఛు
112.	పోతుపుట్టు	మహద్వాచకం (Masculine Gender)
113.	బిగువనిక = బిగువు+అనిక	అవ్యయం (Indeclinable)
114.	బిగువు అంటిక	అవ్యయిభావ సమాసం (Indeclinable Compound)
115.	బుడతకీచు	పోర్చుగల్
116.	మంది ఏలుబడి	ప్రజాస్వామ్యం
117.	మట్టు	స్థాయి
118.	మరమయగింత	యాంత్రికరణ
119.	మఱుపేరనిక	సర్వనామం (Pronoun)
120.	మరిమాసి	మధ్యమ పురుష (Second Person)
121.	మాసి అనిక	పురుష (Person)
122.	మినుకు	వేదం
123.	మీదుతఱి	భవిష్యకాలం (Future Tense)
124.	ముక్కువు కలయిక	అనునాసిక సంధి
125.	ముట్టులు	వస్తువులు

126. మునుమాట ఓజంటిక విశేషణ పూర్వపద
కర్మధారయ సమాసం
127. మునుమాట పేరంటిక సంభావనా పూర్వపద
కర్మధారయ సమాసం
128. మునుమాట పోలికంటిక ఉపమాన పూర్వపద
కర్మధారయ సమాసం
129. మూండ్లు త్రికములు
130. మూలమయగింత ప్రపంచీకరణ
131. మెయి హల్లు
132. మెలన చరిత్ర
133. మేవడి గౌరవం
134. మొక్కుబడి ప్రార్థన
135. యవ దూఱు కలయిక యణాదేశ సంధి
136. రాక ఆగమం
137. రెట్ట అంటిక ద్వంద్వ సమాసం
(Copulative Compound)
138. విడమరపు విగ్రహవాక్యం
139. విడిత ప్రత్యేకత
140. వియ్యపు అంటిక బహువ్రీహి సమాసం
(Relative Compound)
141. వెనునొడి అంటిక తత్పురుష సమాసం
142. వెనుమాట ఓజంటిక విశేషణనోత్తరపద
కర్మధారయ సమాసం
143. వెనుమాట పోలికంటిక ఉపమాన ఉత్తరపద
కర్మధారయ సమాసం
144. వేటిమి వ్యత్యాసం
145. వ్రాపాడ లిపి సంకేతం
146. వ్రాయి అక్షరం
147. వ్రాలు అక్షరాలు
148. సతశచ కలయిక శ్చుత్వసంధి
149. సరిసాటి అంటిక రూపక సమాసం
(Determination Compound)
150. సహ మునుమాట వియ్యపంటిక సహపూర్వపద బహువ్రీహి సమాసం

సాంకేతిక పదాలకు తెలుగు మాటలు

1. భాషా భాగాలు	నుడిపాయలు
2. నామవాచకం	పేరనిక
3. సంజ్ఞా నామవాచకం	గుఱిపేరు
4. జాతి నామవాచకం	గుమిపేరు
5. గుణ నామవాచకం	ఓజ పేరు
6. క్రియా నామవాచకం	పనిపేరు
7. సర్వనామం	మఱుపేరనిక
8. క్రియావాచకం	అగవనిక
9. సకర్మక క్రియ	చేబడి అగవు
10. అకర్మక క్రియ	చేబడని అగవు
11. సమాపక క్రియ	నిండు అగవు
12. అసమాపక క్రియ	కొఱ అగవు
13. విశేషణం	ఓజనిక
14. సంజ్ఞాప్రయుక్త విశేషణం	గుఱితోడు ఓజ
15. జాతిప్రయుక్త విశేషణం	గుమితోడు ఓజ
16. క్రియాప్రయుక్త విశేషణం	అగవుతోడు ఓజ
17. గుణప్రయుక్త విశేషణం	ఓజితోడు ఓజ
18. సంఖ్యాప్రయుక్త విశేషణం	అంకెతోడు ఓజ
19. ద్రవ్యప్రయుక్త విశేషణం	ఊరువుతోడు ఓజ
20. విధేయ విశేషణం	అణకువ ఓజ
21. క్రియా విశేషణం	అగవు ఓజ
22. క్రియాజన్య విశేషణం	అగపుట్టు ఓజ
23. అవ్యయం	బిగువనిక
24. ప్రతిపదోక్తావ్యయం	పుట్టు బిగువనిక
25. లాక్షణికావ్యయం	పెట్టు బిగువనిక
26. విభక్తి ప్రత్యయాలు	పెడ కూరుపులు
27. ప్రథమా విభక్తి	తొలిపెడ
28. సంబోధనా ప్రథమావిభక్తి	పిలుపుపెడ
29. వచనం	అంకె అనిక

30.	ఏకవచనం	ఒక్కనిక
31.	బహువచనం	పెక్కనిక
32.	నిత్యైక వచనం	ఎల్ల ఒక్కనిక
33.	నిత్య బహువచనం	ఎల్లపెక్కనిక
34.	లింగం	పుట్టు
35.	మహతీవాచకం	పెంటిపుట్టు
36.	మహద్వాచకం	పోతుపుట్టు
37.	అమహద్వాచకం	పేడిపుట్టు
38.	వాక్యం	నుడుగు
39.	సంపూర్ణ వాక్యం	నిండు నుడుగు
40.	సంక్లిష్ట వాక్యం	నిడుపు నుడుగు
41.	అవాంతర వాక్యం	అడ్డగింత నుడుగు
42.	మహావాక్యం	పెన్నుడుగు
43.	కాలం	తఱి అనిక
44.	భూతకాలం	కడతఱి
45.	వర్తమానకాలం	నడతఱి
46.	భవిష్యకాలం	మీదుతఱి
47.	తద్ధర్మ కాలం	పాటితఱి
48.	పురుష	మాసి అనిక
49.	ఉత్తమ పురుష	తొలిమాసి
50.	మధ్యమ పురుష	మలిమాసి
51.	ప్రథమ పురుష	ఎడమాసి
52.	కర్త, కర్మ, క్రియ	చేతరి, చేబడి, చేత
53.	సంధి	కలయిక
54.	సమాసం	అంటిక
55.	షాంకము	అలంకారం

